

Saavutukset, haasteet ja keskeiset tulokset vuonna 2019

Poimintoja johtajan vuosikertomuksesta

Tähän kertomukseen on poimittu joitakin keskeisiä toimia vuodelta 2019. Siinä ei siis tarkastella kaikkia ECDC:n saavuttamia tavoitteita kyseisenä vuonna. Vuosikertomuksen lyhentämättömässä versiossa on yksityiskohtaisempi katsaus ECDC:n toimintaan, organisaatio- ja hallintorakenteeseen sekä toimintasuunnitelmaan.

<https://ecdc.europa.eu/en/publications-data/annual-report-director-2019>

Lainauksien viitetiedot:

Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus. Saavutetut tavoitteet, haasteet ja keskeiset tulokset vuonna 2019: Poimintoja johtajan vuosikertomuksesta Tukholma: ECDC; 2020

ISBN 978-92-9498-483-8 (PDF), 978-92-9498-501-9 (paperiversio)

ISSN 2529-6167 (PDF), 2529-6221 (paperiversio)

doi 10.2900/169737 (PDF), 10.2900/72636 (paperiversio)

Luettelonumero TQ-AX-20-001-FI-N (PDF), TQ-AX-20-001-FI-C (paperiversio)

© Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus, 2020.

ECDC:llä on tekijänoikeus kaikkiin kuviin, lukuun ottamatta seuraavia ei-kaupallisen Creative Commons (CC) -tekijänoikeuslisenssin (CC BY-NC 4.0) nojalla käytettäviä Flickr.com-käyttäjien kuvia: NIAID (sivu 6); Pandiyan V (sivu 8, ylhäällä); Luke Dennison (sivu 8, alhaalla); Oregon Department of Agriculture (sivu 10, ylhäällä); Alexandra E. Rust (sivu 10, alhaalla); Anders Pearson (sivu 16, ylhäällä); Nicolas Nova (sivu 24/25).

Jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Tässä julkaisussa käytettyjä tekijänoikeudella suojattuja valokuvia ei saa käyttää muihin tarkoituksiin ilman tekijänoikeuksien haltijan nimenomaista lupaa.

Saavutukset, haasteet ja keskeiset tulokset vuonna 2019

Poimintoja johtajan vuosikertomuksesta

Sisällys

Esipuhe	3
Johdanto	3
ECDC – EU:n kansanterveysvirasto	5
Eurooppalainen tautien seurannan malli	5
ECDC:n tautiohjelmat: tiedot varautumista, ehkäisyä ja reagointia varten	5
Mikrobilääkeresistenssin uhka	7
Keskeisessä asemassa vuonna 2019: ebolavirus, zikavirus ja Lymen tauti	9
Euroopan on reagoitava ruuan välityksellä leviäviin epidemioihin	11
Vakaassa nousussa vuodesta 2010 lähtien: syfilis	13
Suojaudu rokotuksella	15
Tuberkuloosi, sen esiintyvyys ja ehkäisy	17
Rokotukset tehoavat	19
Lisää tietoa entistä nopeammin ja useammista sairauksista	21
Tautien seuranta	21
Epidemioihin liittyvä tiedonkeruu	21
Varautuminen	23
Reagointi	23
Tieteellinen neuvonta	23
Mikrobiologia	25
ECDC ja Euroopan kansanterveysyhteisö	27
Kansanterveydellinen koulutus	27
Kansanterveysviestintä	28
ECDC lukuina	29

Hallintoneuvoston puheenjohtajan alkusanat

Yksi hallintoneuvoston suurista saavutuksista vuonna 2019 oli keskuksen kolmannen riippumattoman ulkoisen arvioinnin saattaminen päätökseen. Arvioinnista ilmeni viiden vuoden aikana tapahtunut kehitys: loppuraportin mukaan ECDC tuki onnistuneesti EU:ta ja kansallisen politiikan ensisijaisia painopisteitä ja osoitti pystyvänsä mukautumaan kehitykseen toimintalinjoissa, mikä vahvistaa sen toiminnan merkityksellisyyden.

Hallintoneuvosto keskusteli myös ECDC:n pitkän aikavälin strategiasta vuosille 2021–2023, joka hyväksytään myöhemmin tänä vuonna.

Vuonna 2019 ECDC antoi edelleen tieteellistä ja toiminnallista tukea jäsenvaltioille ja Euroopan komissiolle ja

- teki 24 nopeita riskinarviointoja ja päivitti valvontaprosesseja ja -järjestelmiä
- antoi Euroopan komissiolle teknistä tukea rajat ylittäviä vakavia terveysuhkia koskevan päätöksen 1082/2013/EU täytäntöönpanossa ja päivitti samassa yhteydessä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän
- lähetti ryhmän Mosambikiin tukemaan koleraepidemian torjuntaa ja toisen ryhmän Kongon demokraattiseen tasavaltaan ebolaepidemian vuoksi.

Kun maailmaa ravistelee ennennäkemätön pandemia, Euroopan komission ja ECDC:n ratkaisevan tärkeänä tehtävänä on antaa päättäjille luotettavaa tietoa ja käyttökelpoisia ehdotuksia covid-19-taudin vastaisiksi toimiksi Euroopassa.

Viimeisimmät 15 vuotta ovat osoittaneet, että ECDC:llä on lisääntyvä valmius määrittää yhtenäisiä ja näyttöön perustuvia standardeja ja menetelmiä koko Euroopan käyttöön. Keskuksen jatkuvat ponnistelut epidemiologiassa, tautien valvonnassa, tarttuvien tautien ehkäisemisessä ja rokottamisen edistämiseksi ovat vaikuttaneet merkittävästi kansanterveyteen Euroopassa. Tämän ennennäkemätön pandemian aikana ECDC:n entistä tärkeämpänä tehtävänä on antaa päättäjille luotettavaa tietoa, kattavia riskinarviointoja, hillintäehdotuksia ja käytännön opastusta, jotta Eurooppa pystyy vastaamaan koronavirukseen parhaalla mahdollisella tavalla.

Anni-Riitta Virolainen-Julkunen
ECDC:n hallintoneuvoston puheenjohtaja
26. helmikuuta 2020

Johtajan esipuhe

Vuosi 2019 oli muutosten vuosi, ja monet näistä muutoksista muokkaavat työskentelyämme tulevina vuosina:

- Hallintoneuvosto keskusteli uudesta pitkän aikavälin strategiasta (vuosille 2021–2027).
- Keskuksen kolmas ulkoinen arviointi ajalta 2013–2017 antoi kaikkiaan hyvin myönteistä palautetta ECDC:n työstä ja sen jäsenvaltioille tuottamasta lisäarvosta.
- Keskuksen organisaatorakenne uusittiin tammikuussa 2020 osana *Seuraavan sukupolven ECDC* -aloitetta. Näin varmistetaan tehokas sisäinen yhteistyö
- Työ aloitettiin kahdessa uudessa ohjelmassa, jotka ovat *sähköinen terveydenhuolto ja digitaalinen teknologia* sekä *ennakointi*. Ensimmäiset sähköistä terveydenhuoltoa koskevat tietoaineistot on jo kerätty.

ECDC jatkoi jäsenvaltioiden ja tarttuviin tauteihin liittyvien eurooppalaisten toimielinten tukemista. Vastasimme 34:ään komission ja Euroopan parlamentin pyyntöön ja julkaisimme yli 200 tieteellistä asiakirjaa ECDC:n verkkosivustolla.

Vuoden 2019 merkittäviin hankkeisiin lukeutuvat ECDC:n valvontajärjestelmien uudelleensuunnittelu, keskuksen tietotekniikan ulkoistaminen, varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän uudelleensuunnittelu sekä genomisen sekvensoinnin saatavuuden parantaminen kaikille jäsenvaltioille.

Syyskuun 2018 ja helmikuun 2020 välisenä aikana ECDC toimi EU:n virastojen verkoston puheenjohtajana. Tämä soi erinomaisen tilaisuuden saada lisää näkyvyyttä ja osallistua strategiseen viestintään muiden virastojen kanssa. Lisäksi se auttoi keskusta virtaviivaistamaan prosessejaan, mistä on konkreettista etua sen päivittäisessä työssä.

Haluan kiittää koko ECDC:n henkilökuntaa erinomaisesta työstä. Olen kiitollinen myös niille monille kumppaneille jäsenvaltioissa ja Euroopan komissiossa, jotka ovat koko ajan työomme tukena.

Andrea Ammon
ECDC:n johtaja
26. helmikuuta 2020

Ylhäällä: ECDC:n rakennus Ruotsin Solnassa

Alhaalla: Terveysasioista ja elintarviketurvallisuudesta vastaava komission jäsen Vytenis Andriukaitis ja ECDC:n johtaja Andrea Ammon puhumassa ECDC:n henkilöstölle 15. maaliskuuta 2019

ECDC – EU:n kansanterveysvirasto

Vuonna 2005 perustettu Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskus (ECDC) sijaitsee Tukholmassa ja kuuluu EU:n virastojen verkostoon. Näiden virastojen tekniset ja tieteelliset tehtävät auttavat EU:n toimielimiä tekemään päätöksiä ja toteuttamaan toimintalinjoja. EU:n virastot ovat hajautettuja, ja niitä on lähes kaikissa EU:n jäsenvaltioissa.

ECDC:n toimeksiantoon kuuluu tautien seuranta lähes 60 tartuntataudin osalta, AIDS/HIV:stä harvinaisiin zoonooseihin. Keskus myös edistää rokottamista, määrittää terveyttä edistäviä käytösmalleja, varmistaa laboratorioiden laadun koko Euroopassa, kouluttaa kansanterveyden epidemiologeja kaikkialta Euroopasta sekä tiedottaa yleisölle kaikista tartuntatautien näkökohdista.

ECDC:n palveluksessa oli vuoden 2019 lopussa 268 vakinaista työntekijää, jotka huolehtivat tautien seurannasta, epidemioiden havaitsemisesta, tieteellisestä neuvonnasta, tietotekniikasta, viestinnästä ja hallinnosta.

Eurooppalainen tautien seurannan malli

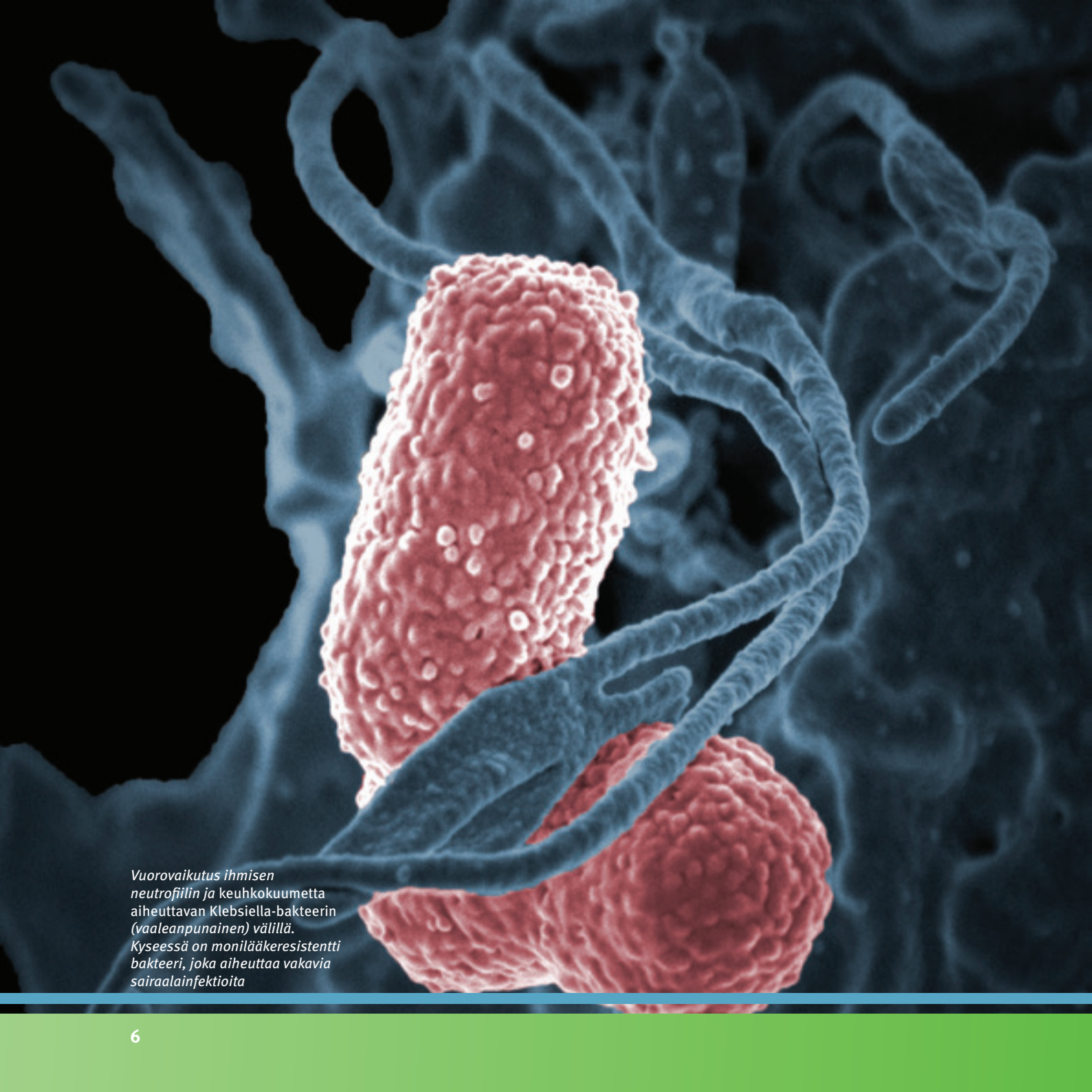
ECDC käyttää ja ylläpitää kolmea tärkeää järjestelmää tartuntatautien seurannassa Euroopassa.

Kukin järjestelmä on yhtä tautien valvonnan alaa varten: EWRS (havaituista uhista varoittaminen), EPIS (epidemioihin liittyvä tiedonkeruu) ja TESSy (tautien seuranta ja tilastot).

- Vuosina 2018–2019 kokonaan uudistettu varhaisvaroitus- ja reagoitijärjestelmä (EWRS) on luottamuksellinen järjestelmä. Sen avulla jäsenvaltiot ja Euroopan komissio voivat jakaa tietoa terveyteen liittyvistä tapahtumista, joiden vaikutus saattaa olla EU:n laajuinen, sekä koordinoita toimenpiteitä kansanterveyden suojelemiseksi.
- Epidemioihin liittyvä tiedonkeruujärjestelmä (EPIS) on suojattu verkkopohjainen viestintäalusta, jonka avulla tutkijat ja kansanterveysasiantuntijat voivat vaihtaa epidemiologisia tietoja.
- Euroopan tautienseurantajärjestelmä (TESSy) on laaja tietokanta, johon kerätään tauteja koskevaa tietoa. EU-/ETA-maat toimittavat kansallisia tartuntatautitietojaan säännöllisesti tautienseurantajärjestelmään. Näiden tietojen perusteella ECDC:n tartuntatautien verkkoseurantakartan käyttäjät voivat tuottaa ajan tasalla olevia seurantaraportteja ja vuorovaikutteisia karttoja.

Lisäksi ECDC tukee Euroopan komission ja jäsenvaltioiden työtä EU:n terveysturvakomiteassa, joka toimii terveysturvallisuuden neuvoo-antavana ryhmänä Euroopan tasolla.

*Ylhäällä vasemmalla: EU:n virastoilla on keskeinen tehtävä kansalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin turvaamisessa. ECDC toimi EU:n virastojen verkoston puheenjohtajana vuonna 2019
Ylhäällä oikealla: ECDC:n työryhmä kokoontuu yhdessä uudessa kokoustilassa
Alhaalla: Epidemiatietojen keräämisestä vastaava ryhmä pitämässä päivittäistä pyöreän pöydän kokoustaan*

Vuorovaikutus ihmisen neutrofiilin ja keuhkokuumetta aiheuttavan Klebsiella-bakteerin (vaaleanpunainen) välillä. Kyseessä on monilääkeresistentti bakteeri, joka aiheuttaa vakavia sairaalainfektioita

ECDC:n tautiohjelmat: tietoa varautumista, ehkäisyä ja reagointia varten

ECDC:n tutkijoilla on tietoa lähes 60 taudista ja terveyteen liittyvästä aiheesta kaikista EU:n jäsenvaltioista. Tietojen avulla tutkijat pystyvät muodostamaan yksityiskohtaisen kuvan Euroopan nykyisestä

(ja aiemmasta) epidemiologisesta tilanteesta. Keskus seuraa tautien kehittymistä ja ehdottaa toimenpiteitä tautien ja tautitapausten ehkäisemiseksi. ECDC:n tauteja koskeva työ jaetaan ”tautiohjelmiin”.

Mikrobilääkeresistenssin uhka

Mikrobilääkeresistenssi ja terveydenhoitoon liittyvät infektiot (ARHAI-ohjelma) Vuonna 2019 ECDC laati useita nopeita riskinarvioiteja, jotka koskivat karbapeneemille vastustuskykyisten enterobakteerien aiheuttamia tautitapaaksia. Karbapeneemit ovat ryhmä viimesijaisesti käytettäviä mikrobilääkkeitä, jotka muodostavat dokumentoidun (tai ainakin mahdollisen) rajat ylittävän uhan terveydelle. Useissa näissä tautitapauksissa isolaattien genomien sekvensoinnin analyysi oli äärimmäisen tärkeää, jotta tapausten genomit saatiin yhdistettyä toisiinsa.

Vuonna 2019 ECDC perusti eurooppalaisen mikrobilääkeresistenssin valvontaverkoston (EURGen). Tämä verkosto valvoo kansanterveydellisesti merkittäviä monilääkeresistenttejä bakteereja genomien sekvensoinnin perusteella. Verkosto koostuu kansallisista vertailulaboratorioista (tai vastaavista) 37:stä Euroopan maasta (kaikista EU:n jäsenvaltioista sekä Islannista, Norjasta, Bosnia ja Hertsegovinasta, Kosovosta*, Montenegrosta, Pohjois-Makedoniasta, Serbiasta, Turkista ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta). Tavoitteina on määrittää monilääkeresistenttien bakteeriloonien ja siirtyvien resistenssielementtien maantieteellinen jakauma ja populaatiodynamiikka. Näin saadaan tietoa riskinarviointia, ehkäisyä ja torjuntaa koskevia politiikkoja varten, ja maat voivat vahvistaa teknisiä valmiuksiaan valvoa

* Tämä tehtäväosuus ei vaikuta asemaa koskeviin kantoihin, ja se on YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1244/1999 ja Kansainvälisen tuomioistuimen Kosovon itsenäisyysjulistuksesta antaman tuomion mukainen.

genomin sekvensoinnin perusteella monilääkeresistenttejä bakteereja, jotka voivat aiheuttaa epidemian.

ECDC tuki mikrobilääkeresistenssiä käsittelevää konferenssia, joka pidettiin Bukarestissa 1. maaliskuuta 2019 Romanian EU-puheenjohtajuuden aikana. ECDC järjesti simulaatioharjoituksen, jossa tarkasteltiin jäsenvaltioiden ja EU:n koordinoitua reagointia uuteen vaikeahoitoiseen ja kattavasti lääkeresistenttiin bakteerikantaan terveydenhuollossa. Lisäksi ECDC julkaisi yhdessä Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) kanssa selvityksen, joka koskee mikrobilääkeresistenssin ratkaisemista Euroopan unionissa (”Antimicrobial resistance – tackling the burden in the European Union”). ECDC järjesti 18. marraskuuta WHO:n antibioottiviikon (18.–24.11.2019) yhteydessä kahdennentoista Euroopan antibioottipäivän, jolla korostettiin taas antibioottien maltillisen käytön tärkeyttä.

Keskeisessä asemassa vuonna 2019: ebolavirus, zikavirus ja Lymen tauti

Uudet ja vektorivälitteiset taudit (EVD-ohjelma)

ECDC seurasi tarkasti kymmenettä ebolaepidemiaa Kongon demokraattisessa tasavallassa. Vuoden 2018 epidemia oli maan historian suurin ebolaepidemia ja maailman toiseksi suurin epidemia kautta aikojen. Kun epidemia kiihtyi merkittävästi, ECDC julkaisi usean viikon aikana viisi nopean riskinarvioinnin päivitystä. Lokakuusta lähtien ECDC lähetti useita asiantuntijoita Kongon demokraattiseen tasavaltaan tukemaan EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosastoa (ECHO).

ECDC valvoi ensimmäistä Euroopassa todettua autoktonista zikavirustartuntaa, joka tapahtui Ranskassa elokuussa 2019, ja teki nopean riskinarvioinnin. Onneksi Ranskan viranomaisten tutkinta osoitti, että virus ei ollut levinnyt tätä laajemmalle. Lisäksi ECDC laati nopeita riskinarviointeja Rift Valley -kuumetauoksista Mayottessa (Ranskan merentakainen departementti) ja autoktonisista denguekuumetauoksista Espanjassa ja Ranskassa.

Keskus analysoi Lymen neuroborreliosisia koskevat seurantatiedot vuodelta 2018. Ulkoinen asiantuntijaneeli arvioi vaatimuksia, jotka liittyvät Euroopan parlamentin vuonna 2018 Lymen taudista antaman päätöslauselman täytäntöönpanoon, ja antoi palautetta siitä, miten Lymen taudin valvontaa ja raportointia voidaan tukea jäsenvaltioissa. Tähän liittyvässä ECDC:n hankkeessa, joka koskee Lymen taudin seuranta ja raportointia jäsenvaltioissa, keskus käyttää kyselytutkimuksia ja ulkoisten konsulttien tekemiä

yksilöllisiä konsultaatioita jäsenvaltioissa. Konsultit määrittävät toimia, joita Euroopan parlamentin päätöslauselman täytäntöönpano edellyttää, ja antavat ajantasaista tieteellistä tietoa Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille ja jäsenvaltioille. Tämän hankkeen arviointiraporttien odotetaan valmistuvan vuoden 2020 loppuun mennessä.

ECDC julkaisee säännöllisesti verkkosivustollaan kartoja tartunnanlevittäjien eli hyttysten, puutiainen ja hietasääskien leviämisestä Euroopassa. Keskus myös jatkoi Länsi-Niilin kuumeen leviämisen seuraamista ja hienosääti mallinnustyökalua, jonka avulla maat voivat ennustaa Länsi-Niilin viruksen aktiivisuutta ja vertailla erilaisia tartunnanlevittäjien torjuntastrategioita.

ECDC teki ortopox-viruksia koskevia ulkoisia laatuarviointeja EVD-LabNet-laboratorioverkostossa. Niillä arvioitiin laboratorioiden kykyä havaita ja tunnistaa kyseisiä viruksia oikein.

Lokakuussa keskus piti vuotuisen verkostokokouksen uusien ja vektorivälitteisten tautien kansallisten koor-dinointikeskusten kanssa.

Ylhäällä vasemmalla: ECDC valvoo eurooppalaisia hyttyspopulaatioita

Alhaalla: EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosaston (ECHO) sponsoroima lentokone

*Ylhäällä:
Elintarvikkeiden
jalostuslaitos
Alhaalla: Selvittämässä
siipikarjatuotteiden
bakteriologiaa
arvoituksia Pienet
mustat pisteet ovat
salmonellapesäkkeitä*

Euroopan on reagoitava ruuan välityksellä leviäviin epidemioihin

Elintarvike- ja vesivälitteiset taudit ja zoonootit (FWD-ohjelma) Vuonna 2019 ECDC ja Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) julkaisivat yhdessä kaksi laajaa raporttia: zoonooseja koskevan raportin ”*EU One Health 2018 zoonosis report*” ja ihmisissä, eläimissä ja elintarvikkeissa esiintyvien zoonoosi- ja indikaattoribakteerien mikrobilääkeresistenssiä käsittelevän vuosiraportin ”*Annual report on antimicrobial resistance in zoonotic and indicator bacteria from humans, animals and food*”. Kerättyjen tietojen analyysi osoitti, että ihmisillä vahvistettujen kampylobakterioosi- ja salmonelloositapausten määrä on pysynyt vakana EU:ssa vuosina 2014–2018.

Shiga-toksiinia tuottavat *Escherichia coli* (STEC) -infektiot ihmisillä olivat kolmanneksi yleisimpiä EU:ssa ilmoitettuja zoonooseja, ja STEC-tapausten määrä kasvoi vuosina 2014–2018. Mikrobilääkeresistenssiä koskevan raportin (vuoden 2017 tiedot) mukaan *kampylobakteerit* ovat joissakin maissa niin vastustuskykyisiä fluorokinoloneille (kuten siprofloksasiinille), että nämä mikrobilääkkeet eivät enää tehoa vakavaan kampylobakteerioosiin.

Kiireelliset tiedustelut ovat osallistuvien maiden tai ECDC:n pyyntöjä arvioida kansallisten tapahtumien merkitystä monikansallisella tasolla. Nämä pyynnöt tehdään ja niitä koordinoidaan EPIS-FWD-järjestelmässä. ECDC teki yhden kiireellisen tiedustelun ja 23 osallistuvaa maata teki 88 kiireellistä tiedustelua vuonna 2019. Kiireelliset tiedustelut koskivat salmonelloosia (39 tiedustelua), listerioosia

(20), verosytotoksiinia tuottavia *Escherichia coli* (VTEC) -infektioita (11) ja A-hepatiittia (8). Yhteen kiireelliseen tiedusteluun vastasi keskimäärin yksitoista maata. 31 maata vastasi vähintään yhteen kiireelliseen tiedusteluun.

Yhteistyötä EFSA:n kanssa vahvistettiin ottamalla käyttöön viikoittaiset etäneuvottelut. Niillä seurataan monien maiden elintarvikewälitteisten tapahtumien kehittymistä ja suunnitellaan kansanterveysriskien arviointien tuottamista. ECDC ja EFSA julkaisevat yhteistyössä epidemioiden nopeita riskinarviointeja. Vuonna 2019 ECDC julkaisi kolme epidemian nopeaa yhteisarviointia EFSA:n kanssa. Kaksi näistä koski usean maan listerioosiepidemioita ja yksi *Salmonella* Agona -tartuntaa, joka liittyi äidinmaidonkorvikkeeseen. Listerioosiepidemiat liittyivät kylmäsavustettuihin kalatuotteisiin ja valmiisiin lihaleikkeletuotteisiin. Aiempaa nopeampi viestintä riskienhallitsijoille varmistetaan ECDC:n ja EFSA:n yhteisillä ilmoitusten yhteenvedoilla, jotka ovat saatavissa kaikissa asianmukaisissa koordinoitipisteissä.

Juckt's im Schritt?

Lass dich auf sexuell
übertragbare
Infektionen testen.

 [liebesleben.de](https://www.facebook.com/liebesleben.de)

Eine Aktion der Bundeszentrale für
gesundheitliche Aufklärung (BZgA) mit
Unterstützung des Fachverbandes
Aussenspiegel e. V. geleitet durch
die Bundeszentrale für gesundheitliche
Aufklärung.

 Bundeszentrale
für
gesundheitliche
Aufklärung

FACHVERBAND
AUSSENSPEGEL E. V.

Tienvarsimainos Leerissä Saksassa: Kutittaako alapäättä? Käy sukupuolitautilteteissä. Kyse on rakkauselämästäsi. Suojaa sitä.

LIEBES
LEBEN

Es ist deins.
Schütze es.

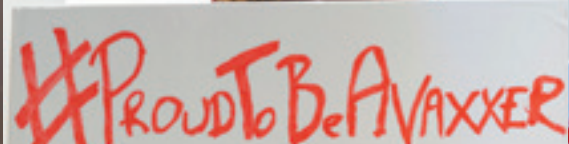
Vakaassa nousussa vuodesta 2010 lähtien: syfilis

HIV, sukupuoliteitse tarttuvat infektiot ja virushepatiitti (HSH-ohjelma) Sukupuolitautilien seurantaverkoston koordinoitukomitea pyysi ECDC:tä arvioimaan syfiliksen epidemiologisia suuntauksia ja ehdottamaan, mitä Euroopan syfilisilanteelle pitäisi tehdä. Kirjallisuuskatsaukseen ja vuonna 2019 julkaistuun järjestelmälliseen arviointiin perustuva raportti saattaa osoittaa, että ilmoitusten määrät ovat kasvaneet Euroopassa vuodesta 2010 lähtien. Vauhti on kiihtynyt viime vuosina, lähinnä miehillä miesten välisessä seksissä. Raportissa ehdotetaan useita näyttöön perustuvia toimia syfilisepidemian hillitsemiseksi.

Keskus julkaisi vakioidun kyselyn C-hepatiitin esiintyvyyden kansallista arviointia varten. Nelivuotinen hanke, joka auttaa jäsenvaltioita tekemään kansallisia esiintyvyydskyselyitä, on nyt ensimmäisessä vaiheessa. Kun hanke valmistuu, se helpottaa valtioita arvioimaan todellista tautitaakkaa väestössä.

ECDC tuotti tiiviissä yhteistyössä UNAIDSin kanssa joukon eurooppalaisia periaatteita, jotka koskevat ennen HI-virukselle altistumista otettavaa estolääkitystä (PrEP). Nämä periaatteet keskittyvät PrEP-hoidon tuottamiseen ja kansallisten ohjelmien valvontaan. Tavoitteena on tukea jäsenvaltioita HIV-altistusta edeltävän lääkehoidon toteuttamisessa ja seurannassa sekä tarjota vakioitu seurantaväline PrEP-hoidon seurantaan EU-/ETA-maissa.

ECDC alkoi yhteistyössä Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskuksen (EMCDDA) kanssa kerätä näyttöä ruiskuhuumeiden käyttäjien tartuntatautien ehkäisyä koskevia ohjeita varten. Tietojenkeruu saadaan päätökseen vuonna 2020. Päivitettyjen ohjeiden on tarkoitus valmistua vuonna 2021.

Suojaudu rokotuksella

Influenssa ja muut hengityselinten virukset (IRV-ohjelma) Kausi-influenssa kuormittaa joka talvi merkittävästi Euroopan terveydenhuoltopalveluita ja aiheuttaa kymmenien tuhansien vanhusten kuoleman. Zoonoottinen influenssa ja muut uudet hengitystievirukset muodostavat myös uusia ja ennakoimattomia uhkia kansanterveydelle. Tarvitaan tehokasta virus- ja epidemiologiavalvontaa, jotta rokotusohjelmilla voidaan torjua kausi-influenssaa.

Esimerkkejä zoonoottisista influenssaviruksista ovat A-tyyppin lintuinfluenssavirus (H5N1) (1990-luvulta lähtien), H5N8-, H7N9-, H7N7- ja H10N8-lintuinfluenssavirus sekä A-tyyppin sikainfluenssavirus (H1N1). Yksi uusi hengitystievirus, joka ei ole influenssavirus, on MERS-koronavirus.

ECDC järjesti maaliskuussa kolme influenssapanemiaan varautumisen työpajaa kaikissa EU-/ETA-maissa. Työpajoissa tarkasteltiin varautumisohjeita ja jaettiin kokemuksia varautumisen suunnittelusta.

ECDC ja Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto jatkoivat yhteistä influenssan seurantatyötä. Influenssakaudella julkaistaan viikoittainen Euroopan influenssatiedote osoitteessa www.flunewseurope.org. Muita yhteistyöalueita olivat influenssan tautitaakan arviointi, pandeemisen influenssan vakavuuden arviointi ja osallistuminen influenssarokotteissa maailmanlaajuisesti käytettävien kantojen valintaan. Joulukuussa ECDC ja Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto tekivät kausi-influenssan ensimmäinen yhteisen alueellisen tilannearviointin kaikissa Euroopan alueen 53 maassa. Tavoitteena oli laatia varhaisvaiheen arviointi, joka auttaisi

jäsenvaltioita valmistelemaan terveydenhoitojärjestelmiä tulevaa influenssakautta varten. Lisäksi ECDC jatkoi ulkoisen I-MOVE-verkoston rahoittamista. Tämä verkosto arvioi kausi-influenssarokotteiden tehoa ja tuottaa arvokasta tietoa seuraavan kausi-influenssarokotteen yhdistelmää varten.

ECDC seuraa zoonoottisia influenssaviruksia ja muita uusia hengitystieviruksia reaaliaikaisesti epidemioihin liittyvän tietojenkeruujärjestelmän avulla. Edellisten vuosien tapaan ECDC ja Euroopan elintarvikevirasto (EFSA) julkaisivat neljännesvuosittain tilannearvioportteja lintuinfluenssasta.

ECDC jatkoi Euroopan influenssan seurantaverkoston (EISN) ja Euroopan ihmisinfluenssan vertailulaboratorioiden verkoston (ERLI-Net) koordinoitua. ECDC valmisti puolivuositaisen ulkoisen laadunarvioinnin, joka koskee influenssavirusten laboratoriotestausta. Arviointi valmistuu vuonna 2020.

Vuonna 2019 keskus pilotoi influenssan bioanalytiikkaa koskevia verkkokursseja. Näillä kursseilla havainnollistetaan sekvensointitietojen käyttöä ja analysointia.

Kesäkuun alussa ECDC järjesti kansallisten viestinnän koordinoitikeskusten tapaamisen Luxemburgissa. Tapaamiseen osallistuivat myös terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosasto ja Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto. Kokouksessa jäsenvaltiot antoivat palautetta rokoteportaalista.

ECDC:n henkilökunta pelaa varman päälle influenssakaudella. He ottavat #influenssarokotuksen, koska #rokotteet tehoavat. On sanomattakin selvää, että jokainen heistä on #ylpeä rokotteen ottaja.

Tuberkuloosi, sen esiintyvyys ja ehkäisy

Tuberkuloosi (TB-ohjelma) EU-/ETA-jäsenvaltioilla, liittymistä valmistelevilla mailla ja Euroopan naapuruuspolitiikkaa noudattavilla mailla on erilaiset tuberkuloosin epidemiologiset profiilit: viidelle itäiselle ja kaakkoiselle maalle on tyypillistä (lääkeresistentin) tuberkuloosin keski-suuri tautitaakka, kun taas läntiset Euroopan maat ovat lähinnä pienen taakan maita, joissa saatetaan pystyä eliminoimaan tuberkuloosi. Kun tautitaakka on pieni, tuberkuloosin riskiryhmäläiset kuuluvat usein haavoittuviin ja vaikeasti tavoitettaviin ryhmiin. Lisäksi siirtolaisten tuberkuloosi vaikuttaa epidemiologiaan. Maissa, joissa tautitaakka on keski-suuri, tuberkuloosia esiintyy yleisesti valtaväestössä.

Kolmivuotinen tuberkuloosin inventaariotutkimuksia koskeva hanke saatiin päätökseen. Hankkeen tavoitteena oli arvioida tuberkuloosi-ilmoitusten kattavuutta kuudessa jäsenvaltiossa (Kroatiassa, Tanskassa, Suomessa, Alankomaissa, Portugalissa ja Sloveniassa). Hanke osoitti, että ilmoitusten kattavuus näissä maissa vaihteli ja oli 74–100 prosenttia. Siksi eri lähteistä (esim. seurantajärjestelmistä, sairaaloista, laboratorioista ja vakuutustietokannoista) saatujen tietojen yhdistäminen on mahdollinen tapa saada täsmällisempää tietoa tuberkuloosin todellisesta tautitaakasta näissä maissa.

Maailman tuberkuloosipäivänä (24.3.) ECDC ja Maailman terveysjärjestön Euroopan aluetoimisto esittelivät yhteisen *vuosikertomuksen, joka käsittelee tuberkuloosin valvontaa ja seurantaa Euroopassa* (ja joka perustuu vuoden 2017 tietoihin). Raportti osoitti, että tuberkuloosi-ilmoitusten määrä on edelleen laskussa, mutta niitä tehdään edelleen niin paljon, että

YK:n kestävän kehityksen tavoitteita on mahdotonta saavuttaa.

Aiemmassa kolmivuotisessa hankkeessa keskityttiin viiteen tuberkuloosin kannalta ensisijaiseen Euroopan maahan, ja onnistuneen hankkeen jälkeen vastaavaa tukea pyrittiin laajentamaan kaikkiin jäsenvaltioihin. Tämä hanke koostuu yhteisistä työpajoista, koulutuksesta, vierailuista ja yksittäisille maille annettavasta konsultointituesta. Ensimmäisen toimen aikataulu on jo lyöty lukkoon: siirtolaisten tuberkuloosiseulonnan työpaja pidetään Ateenassa Kreikassa helmikuussa 2020. Siihen osallistuu 11 maata (Itävalta, Belgia, Kroatia, Kypros, Saksa, Kreikka, Italia, Malta, Portugali, Slovenia ja Espanja).

Yhteinen seurantakokous Maailman terveysjärjestön kanssa pidettiin Haagissa toukokuussa. Käsiteltyjä aiheita olivat mm. tuberkuloosin seurannan, ehkäisemisen ja torjunnan parantaminen. Kokouksen jälkeen pidettiin Wolfheze Workshop -kokous, jonka järjestivät WHO, Hollannin KNCV-tuberkuloosisäätiö ja ECDC. Kokouksessa keskityttiin YK:n korkean tason kokouksessa sovittujen tuberkuloosisitoumusten toteuttamiseen käytännössä.

Kesäkuussa tehtiin yhteinen maavierailu Alankomaihin WHO:n kanssa ja annettiin neuvontaa siirtolaisille tehtävän piilevän tuberkuloosi-infektion seulonnan laajuudesta ja priorisoinnista. Vierailun aikana asiantuntijat neuvoivat myös, miten tuberkuloosia koskevaa tietämystä ja asiantuntemusta voidaan pitää yllä: miten terveydenhuollon ammattilaiset voivat ylläpitää taitojaan, kun maassa on hyvin vähän tautitapauksia?

Vasemmallalla: Tehoa moniin tarttuviin tauteihin: avaa ikkuna ja tuuleta!

presents:

The dangerous doctor who didn't want to go home

"I was contagious, but refused to go home."

Dr. Pablo, what's the matter? You're looking really unwell.

"No, I definitely DON'T feel a hundred percent better. I might have the flu.

You know what, why don't you let me do a quick check-up?

Have you seen the waiting room? There would be 20 people out there waiting to see me.

I know, I know, but it will only take a second.

Ahhh

Just what I thought: some flu and a fever. As you know, these are the classic early flu symptoms.

I really think you should go home and rest.

Why don't we do a rapid test to find out for sure?

What are you saying? I've got work to do!

Yes, that'll take about 20 minutes, in the meantime I'll take care of Mrs. Pablo.

Hold it right there, my friend! Mrs. Pablo: the old lady with the bad hip? She's in her late 70s! People 65 years or older are at increased risk for developing flu-related complications.

I am glad you agree. The fever you've temporarily elevated your mood. Now go home and get some rest. I'll take care of business.

You can't blame your public health guidelines! But I guess you are right: I should stay away from people - even if this means not to be nothing but a cold.

Get well soon!

Thanks. And about that test... I don't think I need it. I'll stay home, no matter what the results.

Get well and protect yourself and the people around you.

As a healthcare worker, there's a lot you can do against the flu:

- get vaccinated each year
- wash your hands
- stay home when sick.

This photo center is part of a series that deals with the coronavirus (COVID-19) outbreak.

As a healthcare worker you should always be aware that about 20 per cent of waiting the doctor's office in person or even not enter their list of all patients for hospitalizations are in that age group.

As a healthcare worker there's a lot you can do against the flu. Get vaccinated each year, wash your hands, and stay home when sick.

ECDC julkaisi Twitterissä @ ECDC_Flu-tiillä terveydenhuollon työntekijöille suunnattuja videoita, infograafeja ja valokuvasarjakuvia. Valokuvasarjakuvienvälikäytännöt voi muokata, ja ne ovat ladattavissa ECDC:n verkkosivustolta.

Rokotukset tehoavat

Rokotteilla estettävissä olevat taudit (VPD-ohjelma). Tehokkaiden kansallisten rokotusohjelmien toteuttaminen Euroopassa on kansanterveyden menestystarina. Rokotusohjelmia on jatkettava ja laajennettava, jotta Euroopan kansalaisten terveyttä voidaan suojella. ECDC tukee komissiota ja jäsenvaltioita puuttumisessa EU:n laajuisiin haasteisiin, jotka liittyvät rokotteilla estettävissä oleviin tauteihin ja rokottamiseen.

ECDC perusti yhteistyöverkoston, joka tukee kansallisia immunisaation teknisiä neuvoo-antavia ryhmiä (NITAG) jäsenvaltioissa. NITAG-ryhmät ovat riippumattomia ryhmiä, jotka arvioivat rokotteita ja immunisaatiota koskevaa tieteellistä näyttöä ja antavat suosituksia kansallisille rokotekomiteoille. Tavoitteena on vahvistaa ja parantaa tieteellisen näytön arvioinnin tehokkuutta ja vaikuttavuutta Euroopassa. Tämä vuonna 2018 perustettu verkosto piti vuonna 2019 ensimmäisen kokouksensa, jossa sovittiin tehtävnmäärityksestä. Lisäksi pidettiin joukko verkkoseminaareja. Työryhmä on jo tarkastellut tieteellistä näyttöä, johon rokotteet ja rokotusstrategiat perustuvat. Se keskittyi aluksi lasten ja vanhusten influenssarokotuksiin.

Keskus alkoi kerätä näyttöä EU:n keskeistä rokotusaikataulua koskevien ohjeiden tueksi ja huomioi WHO:n suosituksen tavanomaisesta immunisaatiosta. Yksi tavoite on parantaa kansallisten aikataulujen yhteensopivuutta ja edistää kaikkien kansalaisten terveydensuojelun yhdenvertaisuutta. Ehdotus viimeistellään vuonna 2020.

ECDC:n uuden Euroopan rokotustietoportaalin beeta-versio toimitettiin jäsenvaltioille joulukuussa kuulemista ja testausta varten. Virallinen julkaisuajankohta on huhtikuussa 2020. Rokotusportaalissa on objektiivista, läpinäkyvää ja ajantasaista tietoa rokotteista, rokotusten eduista, rokotusturvallisuudesta ja lääketurvatoiminnasta.

ECDC käynnisti myös hankkeen, jolla parannetaan eurooppalaista rokotuskattavuutta koskevien tietojen keräystä ja hallintaa.

Lisäksi ECDC auttoi terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosastoa organisoimaan maailmanlaajuisen rokotushuippukokouksen. Se pidettiin 12. syyskuuta 2019 Brysselissä Euroopan komission puheenjohtajan Jean-Claude Junckerin ja WHO:n pääjohtajan Tedros Adhanom Ghebreyesusuksen suojeluksessa. ECDC oli mukana huippukokouksen ohjelmakomiteassa, ja ECDC:n johtaja tri Andrea Ammon osallistui rokotevastaisuutta käsittelevään paneelikeskusteluun.

ECDC jatkoi yhteistyötä rokotuksia koskevan yhteisen toiminnan kanssa, jota rahoittavat CHAFEA (kuluttaja-, terveys-, maatalous- ja elintarvikeasioiden toimeenpanovirasto) ja 17 EU:n jäsenvaltiota. Yhteisen toiminnan päätavoite on lisätä rokotuskattavuutta EU:ssa perustamalla EU:n laajuisia yhteistyömekanismeja.

EU:n työkalu rokotteiden aikatauluttamiseen oli ECDC:n verkkosivuston käytetyimpiä toimintoja vuonna 2019. Sillä oli yli 34 000 käyttäjää vuonna 2019 (26 500 vuonna 2018) ja sivunäyttöjen määrä oli yli 180 000 (160 000 vuonna 2018).

Tautien seuranta on maailmanlaajuista toimintaa: vierailijat Afrikan tautientorjuntakeskuksesta keskustelemassa kansanterveyskysymyksistä ECDC:n hättä

Enemmän tietoa entistä nopeammin ja useammista sairauksista

Tautien seuranta

ECDC onnistui ensimmäistä kertaa olemassaolonsa aikana julkaisemaan 75 prosenttia EU:ssa ilmoitettavista sairauksista ja patogeeneista kerätyistä valvontatiedoista kolmen kuukauden kuluessa tiedonkeruun päättymisestä. Tiedot julkaistaan ja visualisoidaan verkossa *tartuntatautien vuorovaikutteisessa verkkoseurantakartassa*. Näin varmistetaan, että ECDC:n seurantatiedot ovat paljon aiempaa nopeammin saatavilla sekä asiantuntijoiden ja EU-tason ja jäsenvaltioiden päätöksentekijöiden käytettävissä. Julkaisemalla 75 prosenttia kaikista tiedoista kolmen kuukauden kuluessa ECDC täytti myös yhden sisäisen suorituskykyindikaattorin vaatimukset.

Verkkoseurantakartassa on tietoja 58 taudista ja terveysongelmasta sekä tietojen laadun indikaattorit. Vuonna 2019 sitä käytti yli 25 000 käyttäjää, ja sivunäyttäjien määrä oli lähes 90 000. Tietoaineistot ovat saatavilla viikoittaisessa, kuukausittaisessa tai vuotuisessa muodossa taudin mukaan.

Epidemioihin liittyvä tiedonkeruu

Vuonna 2019 ECDC havaitsi 306 tapausta (vuonna 2018 377), jotka täyttivät EU:n varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmässä määritetyt kansanterveydellisen uhan kriteerit. Havaituista uhista 58 johti uuden uhan seurantaan (2018: 71). Kaikista tapauksista 192 (62 %) sai alkunsa EU:ssa (2018: 62 %).

81 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän (EWRS) viestiä ja 153 huomautusta julkaistiin (2018: 104 EWRS- viestiä, 139 huomautusta). Seitsemän EWRS- viestiä luokiteltiin varoituksiksi ja 74 muuksi tiedoksi. 11 viestiä johti uuteen uhan arviointiin uhkien jäljityskalussa (TTT).

Varautuminen

Valmiuksien vahvistaminen, jatkuva varautuminen ja valmiussuunnittelu sekä varautumiskapasiteetin mahdollisten aukkojen havaitseminen ovat ratkaisevan tärkeitä tekijöitä Euroopan tavassa reagoida suuriin epidemioihin ja muihin vakaviin rajat ylittäviin terveysuhkiin. Viimeaikaiset kansainväliset uhat osoittivat, miten tärkeää luotettava tieteellinen näyttö on varautumisen kaikkien osa-alueiden kannalta.

Mitä tulee yhteisön varautumiseen, ECDC sai päätökseen kolmivuotisen hankkeen, jossa tarkasteltiin yhteisöjen, kuten paikallisyhteisöjen tai kansallisyhteisöjen, vuorovaikutusta varautumisesta ja reagoinnista vastaavien instituutioiden kanssa kansanterveydellisten hätätilanteiden aikana.

ECDC antoi Euroopan komissiolle teknistä tukea valtioiden rajat ylittävistä vakavista terveysuhista annetun päätöksen N:o 1082/2013/EU 4 artiklan täytäntöönpanoon. ECDC oli mukana työryhmässä, joka tarkisti kolmivuosisuuntaista kyselyä kansallisesta varautumisesta. Maaliskuussa kaikki maat osallistivat influenssapandemiaan varautumisen työpajoihin, joissa keskusteltiin kansallisten pandemiaan varautumissuunnitelmien päivityksistä.

Ylhäällä: Esittelyssä terveyttä koskeisiin hätätilanteisiin varautumisen itsearviointiväline HEPSA
 Alhaalla: Lokakuussa ECDC toimi EU-virastojen tieto- ja viestintätekniikkaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean 34. kokouksen isäntänä

Lokakuussa ECDC järjesti simulaatioharjoituksen Kreikassa. Skenaario perustui patogeenien tahalliseen vapauttamiseen. Harjoitukseen osallistui 27 maata, jotka arvioivat tietoisuuttaan bioriskeistä sekä varautumistaan bioturvallisuutta ja bioterrorismia varten.

Keskus viimeisteli kirjallisuuskatsauksen, jossa käsiteltiin asiantuntijanäytön käyttöä hätätilanteita koskevassa päätöksenteossa. Löydöksistä keskusteltiin asiantuntijoiden kokouksessa, ja suunnitelmat vuonna 2020 toteutettavalla kenttätyölle ovat valmiit.

Toukokuussa ECDC piti vuosikokouksen varautumisen ja reagoinnin koordinaatitokeskusten kanssa. Syyskuussa pidettiin riskeistä tiedottamista ja kriisikoordinaatioita käsittelevä koulutustyöpaja Sloveniassa. Joulukuussa järjestettiin asiantuntijoiden kokous, jossa käsiteltiin kansanterveydellisen varautumisen indikaattoreita.

Reagointi

Nopeat riskinarvioinnit tukevat jäsenvaltioiden ja Euroopan komission varautumisponnistuksia. Niissä esitetään yhteenveto uhasta, arvioidaan uhan aiheuttamia riskejä ja esitetään katsaus olennaisista saatavissa olevista tiedoista, jotka koskevat reagointi- ja hillintätoimia.

Vuonna 2019 keskus teki 24 nopeaa riskinarviointia, joista kolme oli epidemian nopeaa arviointia yhdessä Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen kanssa. Uhkia aiheuttivat karbapeneemille vastustuskykyiset enterobakteerit, ebola Kongon demokraattisessa tasavallassa, denguekuume, listerioosi ja zikatauti.

ECDC julkaisi myös kymmenen epidemiologista päivitystä, jotka antoivat ajantasaista tietoa kehittyvistä epidemioista tai kansanterveydellisistä uhista. Epidemiologiset päivitykset sisältävät usein tapausten määrän, ajallisen ja maantieteellisen jakauman, ikä- ja sukupuolijakauman, tietoa tunnistetuista tai mahdollisista riskitekijöistä sekä riskinarvioinnin. Vuonna 2019 epidemiologiset päivitykset käsittelivät ebolaepidemiaa Kongon demokraattisessa tasavallassa, zikatautia ja Länsi-Niilin kuumetta.

ECDC viimeisteli nopeissa riskinarvioinneissa käytettävät menetelmät (mukaan lukien joukon uudistettuja mallipohjia). Uudet menetelmät yksinkertaistavat prosessia, helpottavat ulkoisten asiantuntijoiden tunnistamista ja varmistavat jäsenvaltioiden mukanaolon. Jäsenvaltiot voivat nyt vaikuttaa nopeisiin riskinarviointeihin varhaisessa vaiheessa hyödyntämällä keskuksen tieteellisten neuvojen säilytys- ja hallintajärjestelmää (SARMS).

Tieteellinen neuvonta

ECDC:n tärkeimpiä tehtäviä on antaa riippumatonta ja näyttöön perustuvaa tieteellistä neuvontaa, joka on menetelmällisesti luotettavaa, hyödyllistä ja ajankohtaista.

Vuonna 2019 ECDC jatkoi tieteellisen strategiansa toteuttamista. ECDC julkaisi 219 tieteellistä tuotosta, myös 58 teknistä raporttia / ohjeasiakirjaa (omissa nimissään) ja 89 vertaisarvioitua artikkelia (tieteellisissä aikakauslehdissä).

Julkista rahoitusta saavana virastona ECDC varmistaa, että valtaosa sen tuottamasta tieteellisestä materiaalista on vapaasti saatavilla keskuksen verkkosivustolla ja tieteellisten aikakauslehtien verkkosivustoilla. Vuonna 2019 saattoi tarkastella vapaasti 82:ta prosenttia ECDC:n julkaisuista vertaisarvioituissa aikakauslehdissä.

ECDC:n päivitetyllä tieteellisten tuotosten priorisointityökalulla nimeltä IRIS 2.0 arvioitiin onnistuneesti ECDC:n strategiaa vuosille 2021–2027. IRIS antaa neuvoa keskuksen toiminnan strategisesta suunnasta ja ehdottaa toimia, joita voitaisiin laajentaa tai supistaa.

Lisäksi ECDC julkaisi metodologiset ohjeet heterogeenisyyden hallintaan, kun tietoja kerätään eri valvontajärjestelmistä.

Mikrobiologia

Vuonna 2019 ECDC arvioi mikrobiologisen laboratorion valmiuksia kansalliseen ja EU:n laajuiseen tartuntatautiin valvontaan uusimpien käytössä olevien (vuoden 2018) tietojen perusteella. EU:n laboratorioiden valmiuksien seurantajärjestelmä EULabCap perustuu 60 sovitun indikaattorin joukkoon. Kaikki EU-/ETA-maat osallistuivat. EULabCap-indeksi, joka ilmaisee jäsenvaltioiden kansanterveydellisen mikrobiologian laboratorioiden kapasiteettia, parani edelleen. Keskimääräiset EU-pisteet olivat 7,8/10 vuonna 2018 (kohtalainen tai hyvä kapasiteetti), ja maiden välinen kapasiteettiero pieneni vähitellen noin kolmanneksella vuoteen 2013 verrattuna. Kaikki 30 maata saavuttivat kohtalaisen tai hyvän kapasiteetin vuonna 2018, ja yli kahdella kolmasosasta maista on laboratorioissa riittävät valmiudet luotettavaa kansanterveydellistä varautumista varten. Kaiken kaikkiaan EU:n laboratorioiden kapasiteetti on parantunut keskimäärin 15 prosenttia viiden viime vuoden aikana. Heikkoa suorituskykyä havaittiin influenssavirusten ja elintarvikeväliaineiden tautibakteerien mikrobilääkeresistenssin seurannassa.

ECDC teki koordinoitavissa kyselytutkimuksen, joka koski mikrobiologiaa ja kansallisiin valvontatietokantoihin automaattisesti ilmoitettavien laboratoriotietojen seuranta. Kolmetoista jäsenvaltiota käyttää jo osittain tai kokonaan automaattista järjestelmää tautien ilmoittamiseen. Näitä löydöksiä käytetään lähtökohtana EU:n tartuntatautiin digitaalisen valvontajärjestelmän kehittämisessä.

ECDC tuki Euroopan komissiota in vitro -diagnostiikkaan tarkoitettuja lääkinnällisiä laitteita koskevan EU-asetuksen täytäntöönpanossa ja auttoi kuluttaja-, terveys-, maatalous- ja elintarvikeasioiden toimeenpanovirastoa valmistelemaan pyyntöjä, joiden tarkoituksena on vahvistaa EU:n vertailulaboratorioiden antibioottiresistenssiin liittyvää kapasiteettia.

EU:n laboratorioiden valmiuksissa ja kapasiteeteissa on merkittäviä eroja. ECDC:n ulkoiset laatuarviointit antavat täsmällistä palautetta ja auttavat parantamaan laboratorion toiminnan laatua

ECDC ja Euroopan kansanterveysyhteisö

Kansanterveydellinen koulutus

ECDC:n stipendiohjelmassa valmistellaan kenttäepidemiologeja (EPIET) ja mikrobiologeja (EUPHEM) toimimaan rajat ylittävissä epidemioissa ja muissa kansanterveydellisissä uhissa. Vuonna 2019 ECDC:n stipendiohjelmasta ja EPIET-ohjelmista valmistui 37 stipendiaattia (vuoden 2017 kohortti). Vuoden lopussa ilmoittautuneita stipendiaatteja oli 78 (41 vuoden 2018 kohortista ja 37 vuoden 2019 kohortista). Ohjelma toteutetaan EU-/ETA-maissa sijaitsevilla kansanterveyslaitoksissa ja laboratorioissa, ja siihen kuuluu johdantokurssi, opetusmoduulit sekä kenttätutkimukset EU-/ETA-maissa ja niiden ulkopuolella. Tieteelliset koordinaattorit ja ohjaajat varmistavat koulutuspaikkojen riittävät resurssit vieraillemalla paikalla.

ECDC:n stipendiohjelman ulkoinen arviointi valmistui vuonna 2019. Arvioinnin mukaan ohjelman tavoitteet ovat olennaisia sidosryhmille kansallisella ja EU:n tasolla. Erityisen arvokkaana pidettiin ohjelman panosta kansanterveyden ammattilaisten verkostoon, joka pystyy tehokkaasti reagoimaan rajat ylittäviin uhiin yhdenmukaisella tavalla. Arvioinnissa havaittiin myös, että ohjelma edisti merkittävästi jäsenvaltioiden paranevia kansanterveydellisiä valmiuksia. Jäsenvaltioiden osittain tukemaa stipendiaatin omassa maassa tapahtuvaa koulutusta pidettiin oleellisena lisänä EU:ssa tapahtuvaan koulutukseen. Sitä pidettiin myös hyvänä tapana vähentää jäsenvaltioiden välisiä valmiuseroja.

Kansainväliset suhteet ja maakohtainen tuki. ECDC pitää yllä kattavaa ammattilaisten verkostoa.

Vasemmalla: ECDC:n stipendiohjelman osallistajat ryhmäkuvassa

Vuonna 2019 ECDC piti koordinointikeskusten ensimmäisen kokouksen Afrikan, Kanadan, Kiinan, Karibian, Israelin, Thaimaan ja Yhdysvaltojen kansainvälisissä tautientorjuntakeskuksissa (CDC). Kokouksen osallistajat perustivat kansainvälisten tautientorjuntakeskusten verkoston ja sopivat vuosikokouksista ja neljästi vuodessa järjestettävistä videoneuvotteluista.

ECDC sai päätökseen kaksivuotisen hankkeen (2017–2019), jolla valmisteltiin Länsi-Balkanin maiden ja Turkin kansallisten viranomaisten osallistumista ECDC:n järjestelmiin ja verkostoihin. ECDC-IPA5-hanke, joka on toteutettu naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosaston rahoitustuella liittymistä valmistelevan tukivälineen piirissä, vahvasti osaltaan kansallisia valmiuksia valvonnassa, kansanterveyden mikrobiologiassa ja varautumisessa.

Helmikuussa ECDC ja EFSA pitivät alueellisen työpajan Belgradissa Serbiassa yhteinen terveys -lähestymistavasta ja mikrobilääkeresistenssin torjunnasta. Työpajaan osallistui yli neljäkymmentä ihmisten ja eläinten terveyden asiantuntijaa.

Kansanterveysviestintä

Monien keskuksen viestintätoimien kohteena on Euroopan kansanterveysyhteisö, pääasiassa kansanterveyden alan asiantuntijat, tutkijat ja toimittajat.

ECDC julkaisi 219 tieteellistä julkaisua vuonna 2019. Tällaisia olivat muun muassa nopeat riskinarvioinnit ja säännölliset seurantaraportit. Julkaisuja koskevalla uutiskirjeellä oli 4 217 tilaajaa vuonna 2019 eli 488 enemmän kuin edellisellä vuonna. ECDC julkaisee yhä enemmän tietoa, grafiikkaa, kartoja ja infograafeja ladattavassa ja tekijänoikeuksista vapaassa muodossa, jotta kumppanit ja sidosryhmät voisivat käyttää ECDC:n sisältöä uudelleen. ECDC:n Twitter-tili (@ECDC_EU) sai 4 738 uutta seuraajaa, joten uusien seuraajien määrä kasvoi 19 prosenttia. ECDC:llä on nyt lähes 30 000 seuraajaa Twitterissä. Kaikki ECDC:n sosiaalisen median tilit on vahvistettu luotettavaksi lähteeksi, mikä lisää niiden uskottavuutta.

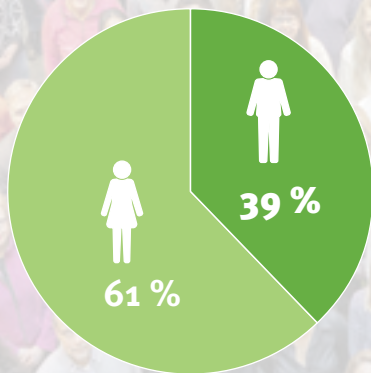
Vuotta 2019 koskeva media-analyysi osoittaa, että EU:ssa julkaistiin 7 973 (10 047 vuonna 2018) medialeikettä, joissa mainitaan ECDC (mukana on painettu aineisto ja verkkomateriaali, mutta ei sosiaalinen media). Määrä laski 20 prosenttia. Suosituimmat uutisissa mainitut aiheet olivat rokotteet ja immunisaatio, tuhkarokko, mikrobilääkeresistenssi ja antibioottien kulutus, kausi- ja lintuinfluenssa, tuberkuloosi, sukupuoliteitse tarttuvien infektiot, HIV ja hepatiitti.

Alhaalla: Jaostojen välinen tapaaminen uutta rokotusportaalia varten

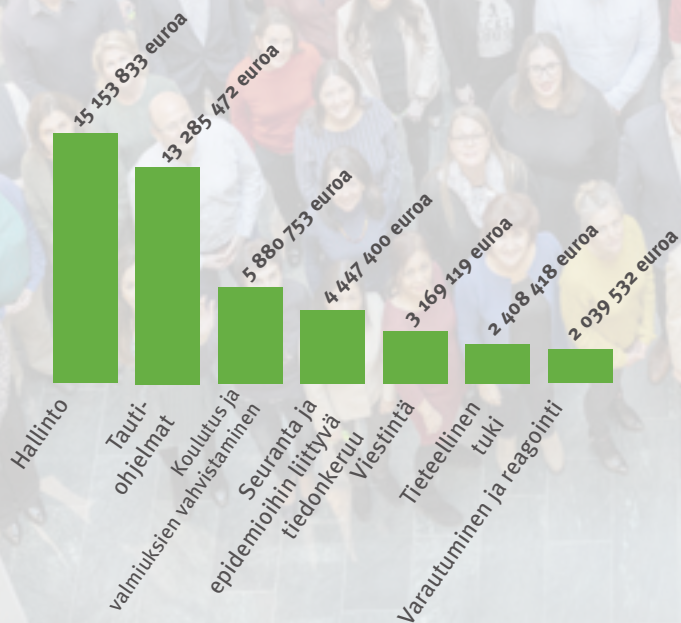

ECDC lukuina

Sukupuolten tasapaino ECDC:ssä

Vuoden 2019 talousarvio

ECDC:n henkilöstö maittain

ECDC:ssä oli yhteensä 268 vakituista työntekijää 31. joulukuuta 2019.

**Euroopan tautien ehkäisy- ja
-valvontakeskus (ECDC)**

Gustav III:s Boulevard 40
169 73 Solna, Ruotsi

Puh. +46 (0)8 58 60 10 00
Faksi +46 (0)8 58 60 10 01
www.ecdc.europa.eu

Euroopan unionin erillisvirasto
www.europa.eu

Tilaa keskuksen julkaisuja
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Ota yhteyttä
publications@ecdc.europa.eu

🐦 Seuraa meitä Twitterissä
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

📘 Tykkää Facebook-sivustamme
www.facebook.com/ECDC.EU

Publications Office